

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Rešitev brez rešitve

Srca tistih Francozov, ki so po tradicijah svoje domovine, najstarejše hčerke katoliške Cerkve, vprav danes najprepričanější glasniki prvenstva zapadnega krščanskega duha in najduhovitejši branilci njegovih nenadomestljivih vrednot, so te dni čudno razdvojena.

Varnost Francije in vsega omikanega sveta, ki ga ogroža bojevití nemški nacionalizem, je prisilila njene državnike, da so v svojo obrambo ustvarili alijanco z rusko sovjetsko unijo, najhujšo nasprotnico zapada in njegove npravstvene omike ter ustroja. Da rešijo mir, so morali skleniti najtesnejšo zvezo z ono diktaturo, ki ima kot prvo točko na svojem programu revolucijo, ki naj do temelja podere dvatisočletno stavbo zapadne kulture. Zato pač ni čudno, da veselje francoskega patriotizma, ki je za čas zasigural sebi in vsej Evropi dragoceni mir, ni neskaljeno in da se bržčas tudi oni, ki so hoteli v Moskvo sklepait alijanco s Stalinovo Rusijo, dobro zavedajo, da so morali plačati za to zelo drago ceno. V enakem položaju so pa gotovo tudi vsi, ki, združeni s Francijo, ne vidijo iz sedanjega zamotanega mednarodnega položaja, ki bi mogel po krivdi nemške agresivnosti dovesti do najusodnejših posledic, drugega izhoda, kakor v tem, da se je Rusija pritegnila in sistem kolektivne varnosti, dasi se je s tem nehote izvala druga, nič manjša nevarnost: nov, skrajno ojačen polzusk komunistične internacionale, da po drugi poti doseže cilj kulturne in politične boljševizacije zapada.

Brezdvoma je treba krivdo, da si je francoska diplomacija skupaj s svojimi zavezniki odločila v tej hudi dilemi za to, kar ona sama označuje za nujno zlo, pripisovati politiki hitlerjevske Nemčije. Saj so Nemčiji, ki so jo ves čas spremljale simpatije Velike Britanije, od Brianda dalje bile odprte vse možnosti, da se zopet povzdigne do položaja enakopravne velesile v Evropi, če bi bila hotela počakati naravnega razvoja, ki mora premagati velike psihološke ovire, potekajoče iz minule vojne, preden bi se mogla upostaviti evropska vzajemnost, ki leži v osnovi Zveze narodov, in ki bi bila ob dobri volji, potrpežljivosti in iskrenem stremljenju od obeh strani gotovo privedla do uspešnega rezultata še v doledni dobi. Hitlerjevska Nemčija je ta razvoj z nerazumljivo gesto, ki se predstavlja kot odkrito junaštvo, je pa v resnici nepremišljen izziv skoro vsej Evropi, prekinila in je tako sama povzročila, da sedaj sovjetska Rusija v koncernu evropskih velesil zavzema tisto važno mesto, ki bi ga mogla zavzemaati ona in na katerem bi jo Francija sama gotovo rajši videla, nego zastopnike Kremolja in Mussolinijevega Rima, kjer so pravkar padle zelo ostre besede, ki so v Londonu in v Parizu zbudile veliko presenečenje...

Po pravici! Zveza z ognjiščem svetovne revolucije in z italijanskim fašizmom, ki že grozi z izstopom iz Zveze narodov, ako bi Evropa ne odobrila njegovih afriških načrtov, krije v sebi nevarnosti, ki se morejo po našem prepričanju parirati le, če se Nemčija odloči za pristop v sistem kolektivne varnosti, kakor eta si ga zamislili Francija in Anglija. V tem slučaju bi bilo najbolje preskrbljeno za nemške interese, ki jih Hitler vidi ogozrene po francosko-ruski alijanci, po Rusiji pa bi bil obenem postavljen jež eventualnim prekomernim željam italijanskega zaveznika, ki bi ne samo v Afriki, ampak tudi v Podonavju mogle priti navskriž z načeli evropskega ravnovesja. Ostati izven take vseevropske kombinacije, ki je edino solidno jamstvo za mir, pomeni igrati se z ognjem in oben evropski državnik ne bi smel vzeti nase odgovornosti za tak usoden razvoj, če mu je res na evropskem miru, kakor Hitler z vso odločnostjo trdi. Nemčija se ne more izgovarjati, da se ne more pridružiti takemu mirovnemu sistemu, ker ji je Anglija zasigurala v njem mesto, ki je dostojno velesile. Francija pa gotovo tudi ne izključuje možnosti, da se gotove določbe mirovnih pogodb primerno prilagodijo razvoju časa in njegovih potreb. Ta proces Nemčija v svojem smislu lahko pospeši ravno s tem, če se ne izolira sama, kakor se sedaj, ampak če se uveljavi kot enakopraven faktor v evropskem koncernu, mesto da se trmasto sama zapre v svoj kot.

V tem oziru moramo reči, da Poljska zaleduje pravilno smer. Ničče ne more in ne sme od Poljske zahtevati, da meni nič tebi nič privoli v pakt, ki bi dovoljeval rdeči armadi, da v slučaju vojske z Nemčijo koraka skozi poljsko ozemlje. Poljska dobro ve, kako so jo podobni pakti v zgodovini stali njeno odvisnost. Na drugi strani pa poljska politika nikakor ni proti vzhodnemu paktu in njega vključitev v vse ostale evropske pakte za osiguranje miru po medsebojni pomoči, ako se vpošteva njen poseben položaj in njeni življenjski interesi: menda v Varšavi najbolje razumejo, kaj je korist Poljske. Poljsko stališče bi bilo gotovo najboljša podlaga za to, da bi se mogel ustvariti vsestransko zadovoljiv vseevropski pakt, seveda, če bi narodnosocialistična Nemčija znala tako krotiti svoje preveč razvnete nacionalne instinkte, da bi vstopila v francosko-rusko-italijansko-angleški koncern kot peti partner.

Če do tega ne pride, smo glede nadaljnega razvoja mednarodnega položaja pesimisti, ker mislimo, da bi se nasprotstva v Evropi le še poostri, če se ne posreči Nemčije izvleči iz kota, kjer igra danes rdečo se pepelčico. Anglija pri francosko-ruski alijanci, izvenzmi Chamberlainovo skupino, ni zraven s polnim srcem in zaupanjem. Italija ima interese, ki niso popolnoma v skladu z neštivilnimi interesi zaveznikov Francije in jih ni lahko z nji-mi uravnovesiti v eno skupno voljo. Sovjetska neznanika krije vse polno problemov, kojih rešitev bi evropski mir ne prenesel, ako bi se Rusija ne prilagodila zapadu tako, kakor želi njena najnovejša zaveznica — to pa je težko verjetno. Nemčijo more alijanca med Parizom in Moskvo le še bolj zakrniti. Trajne in trdne podlage za zaželjeno pomirjenje Evrope ne vi-

Zaključek Lavalovega obiska v sovjetski Rusiji

Kaj je dala Moskva Franciji

Po Pilsudskijevi smrti nov lov na Poljsko, da pristopi k vzhodnemu paktu

Moskva, 15. maja. c. Če je včerajšnji dan Lavalovega obiska v Moskvi potekel ves v znamenju političnih razgovorov, ki naj podpro delo francoske in sovjetske diplomacije, potem je bil današnji dan od strani sovjetskih oblasti prirejen tako, da naj predvsem francoskim gostom pokaže vojaško moč sovjetske Rusije. Pri tem so sovjeti pozabili samo eno majhno dejstvo. Vsi delavci v sovjetski Rusiji imajo po zakonu določeno 6 urno delo na dan. Ta določba zakona tokrat ni veljala za Lavalu najbrž zato, ker je prišel v Moskvo kot zastopnik zapadne buržoazije. Laval je moral včeraj delati 20 ur in še niso imeli sovjeti časa dovolj, da bi ga dovolj prepričali o vsem, kar jim je na srcu.

V tiskarni „Pravde“ do 4 zjutraj

Velik sprejem s plesom v francoskem veleposlaništvu se je končal ob 2 zjutraj. Toda Lavalu so nato povabili v tiskarno velikega dnevnika komunistične stranke »Pravde«, kjer naj bi prisostvoval tiskanju časnika, ki izhaja v 1 in pol milijona izvodov na dan. V tiskarni so mu razkazali vse moderne stroje, s katerimi lahko natiskajo 25 milijonov izvodov »Pravde« na dan. V vsej tiskarni je bilo tako organizirano, da so ob manifestaciji francosko-ruskega prijateljstva od strani delavstva in ob razkazovanju moderne tehnike francoski gostje komaj prišli do sape.

Na letališču v Kunino

Dasi je šel Laval spat šele ob 4 zjutraj, so ga že zbudili ob 8. Hkrati so sklicali skupaj vse francoske častnike in jih naložili na automobile. Kam jih peljejo, jim niso povedali. Dolga vrsta avtomobilov z Lavalom na čelu se je odpeljala na tajno sovjetsko vojaško letališče Kunino pri Moskvi, ki je 40 km izven Moskve in kamor dosedaj še ni bil pripuščten noben inozemec. Tudi noben tuj vojaški ataše še ni smel na to letališče. Okoliško prebivalstvo se mora temu letališču izogibati v razdalji treh kilometrov. Pri vzhodu na letališče je Lavalu pozdravil sovjetski vojni komisar Vorošilov. Ob vzhodu je bila postavljena častna četa sovjetskih vojaških pilotov in pilotinj — v sovjetski Rusiji so tudi ženske v vojaški službi — in vsi so pozdravili Lavalu v glasni »Hurra« klici.

Čudovita parada 3000 letal

Točno ob 9 se je nato pred radovednimi Francozi začela razvijati največja letalska parada, kar jih je dosedaj doživela sovjetska Rusija. Sovjeti so Lavalu v zraku razvili vso silo svoje modernizirane armade. Vsega skupaj se je v zrak dvignilo 3000 letal, ki so ob zaključku parade napravili v zraku izredno alegorijo. Najprej so sestavili v poletu črki FR (znaki francoske republike), nato pa 4 črke SSSR. Pod vtisom izredne tehnike so bili Francozi naravnost poraženi. Največje presenečenje zanje pa so bila velika bombna letala. Pred Lavalom se je dvignilo v zrak več eskader teh ogromnih bombnih letal. Vsako letalo ima posadko 40 moč in je opremljeno s topovi in strojnicami. Nato so sovjetski padalci letal zopet izvedli v zraku čudovite akrobacije. Dvignili so se v zrak 4000 m visoko in se nato spustili na tla. Mlad padalec in mlada

Novi francoski poslanik grof de Dampierre odhaja v spremstvu šefa protokola od nastopne avdijence pri knezu-naměstniku

dimo nikjer kakor v duhu in delu Zveze narodov, ki pa je danes okrajnena in oslabiljena, tako da svojo nalogo le težko vrši.

Slejkoprej smo mnenja, da v Evropi nikoli ni bilo in ne bo resničnega, kulturne vrednote ustvarjalčevega miru v smislu napredka krščanske omike in na njej sloneče demokratične družbe, če se ne posreči pomiriti med seboj francoskega in nemškega duha. V tem so si edini francoski in nemški katoliški misleci, ki niso krivi, če se to pomirjenje danes zdi skoro nemogoče. To je velika nesreča za Evropo in vso njeno kulturo.

padalka sta si celo dovolila tole izrednost: Pri padanju iz raka sta tako sijajno manevrirala, da sta pristala tik ob tribuni in med padanjem izročila Lavalovi hčerki vsak šopek cvetic. Ta vojaška parada je trajala tri ure, nato pa so Lavalu odvedli v letalsko kadetnico, kjer se izobrazujejo mladi piloti in mlade pilotinje. Laval si je vse podrobno ogledal in ostal pri njih nad dve uri.

Pri moskovskem županu

Iz Kunina se je Laval vrnil v Moskvo, kjer je bil ob 14.30 gost moskovskega mestnega sveta. Moskovski župan Gemin je pozdravil Lavalu z navdušeno napatnico, Laval pa mu je odgovoril s sledečimi besedami:

»Ves sem pod vtisom izrednega sprejema, ki so mi ga priredili narodi sovjetske unije. Zelo sem vam hvaležen. Posebno me je ganil navdušen sprejem moskovskega prebivalstva. Zahvaliti se moram posebno za navdušen sprejem, ki mi ga je priredilo delavstvo v avtomobilski tovarni »Stalin«. Pri letalski manifestaciji sem pravkar čutil, na kaj vse lahko Francija računa pri prijateljstvu s sovjetskimi narodi. Vesel sem, da sem mogel v lepi Moskvi z Litvinovim delati za skupni ideal svetovnega miru. Mir je cilj naše politike. Prepričan sem, da bo politika sodelovanja med našim narodom in sovjetskimi narodi temelj vsemu delu za mir med človeštvom. Kljub razliki naših režimov so naši ideali skupnega dela za mir in varnost isti in dvigam čašo na zdravje moskovskega mestnega sveta in vsemu prebivalstvu glavnega mesta, kakor tudi vsem narodom sovjetske unije.«

Iz mestne hiše se je Laval malo pred 16 odpeljal v francosko veleposlaništvo, kjer je sprejel po vrsti najprej italijanskega veleposlanika, nato pa še ameriškega in poljskega veleposlanika. Angleški veleposlanik trenutno ni v Moskvi. Pač pa je sprejel Laval še romunskega in češkoslovaškega poslanika.

Uspehi obiska

Nova pogajanja za vzhodni pakt Göring-Laval v Krakovu?

Uspeh Lavalovega obiska v Moskvi se lahko zaključilo takole:

1. Laval je v Moskvi tudi tokrat odbil predlog sovjetske diplomacije, da naj se zveza med Francijo in Rusijo izpremeni v močan vojaški blok.

2. Laval je zopet prepričal Litvinova, da je treba organizirati Evropo v sistemu kolektivne varnosti. Zato bosta sovjetska Rusija in Francija takoj začeli diplomatska pogajanja za vzhodni pakt. Ta pogajanja se bodo vršila običajnim diplomatskim potom. K pogajanjem za sklenitev vzhodnega pakta bodo takoj povabljene sledeče države: Nemčija, Poljska, sovjetska Rusija in Češkoslovaška.

Tudi v Moskvi so ostala vrata odprta in Havasov dopisnik nocoj že poroča poluradno, da se bosta v Krakovu v soboto na pogrebu Pilsudskega sestala Göring in Laval in načela razgovore v tem smislu. Priznati pa se mora, da je za te razgovore

želja mnogo večja na francoski strani, nego na nemški strani.

3. Dalje so bili francoski gostje zelo zadovoljni nad vojaško silo, ki so jo pokazali sovjeti. Se bolj pa so se Francozi zanimali za tako zvane moralne osnove sovjetskega režima. Francoski častniki in diplomatje zaključujejo, da je nemogoče razumeti militaristično navdušenje v Rusiji, če se ta ne opira na globoko čustvo domovinske ljubezni in odgovornosti napram domovini, katero bo treba braniti. Stalin sam je v tej smeri zadnji čas dal že zelo značilne izjave, ko je rekel, da v obrambi sovjetske Rusije ne računa samo na komuniste, ampak na vse ruske državljane.

4. Francoski gostje so tudi zelo opazili, da v Moskvi in v Rusiji komunizem danes ni več in ni isto, kar si pod komunizmom predstavlja zapadna Evropa.

Boljševiki in vera

Posebno zanimiv je v tem oziru razgovor dopisnika »Intransigeanta«, ki ga je imel ta snoci z enim izmed glavnih urednikov vladnih »Izvestij«. Govorila sta o stališču komunizma do religije. Ta glavni urednik mu je med drugim na ugotovitev, da je brezbožna propaganda v sovjetski Rusiji propadla, rekel sledeče:

»Mi v sovjetski Rusiji mislimo, da je naš politični režim tisti, ki lahko ljudem zagotovi vso možno srečo na tej zemlji. Toda mi danes že priznamo, da ni dovolj in da so ljudje, ki iščejo metafizičnih razlogov in jih ti razlogi lahko obračajo čisto drugam. Lahko vam rečem, da mi že pribajamo do spoznanja, da ne sme biti nasprotstva med komunizmom in religijo. Seveda bo ta pot razvoj še do ga, vendar pa vas lahko zagotovim, da imamo danes v Rusiji že komuniste, ki so obenem tudi dobri verniki.«

Ta izjava se je kmalu izvedela med navzočimi in je vplivala silno presenetljivo. Ne ve se še, v koliko je ta sovjetski publicist govoril iskreno, vendar pa dovolj jasno nakazuje, kako se sovjetski vladarji skušajo približati tistim problemom, ki so najpomembnejši za evropsko miselnost. Tako se je danes tudi izvedelo, da Stalin ni mogel dati Lavalu posebnih garancij glede rovarjenja komunistov v Franciji. Pač pa je to izrazil na drug način, ko je izrecno povdaril Lavalu, da z velikim zadovoljstvom spremlja oboroževanje Francije, kakor to izvaja sedaj francoska vlada. S tem, da se ojačuje Francija, se ojačuje tudi Rusija, Stalin je povdaril, da se ta njegova izjava lahko javno izpove povsod proti rovarjenju komunističnih anarhistov, ki na zapadu Evrope ne gledajo dovolj realno. Ni izključeno, da bo ta del Stalinove izjave objavljen že nocoj v zaključnem komunikeju.

Odhod iz Moskve

Laval zapusti Moskvo nocoj ob 22.45. Se prejšnji v operi zopet prisostvoval svečani predstavi ruskega baleta. V četrtek zvečer bo prišel v Varšavo, kjer bo ostal v petek, v soboto pa bo v Krakovu prisostvoval pogrebu maršala Pilsudskega. V ponedeljek zjutraj ob 6.34 se bo vrnil v Pariz.

Uradno poročilo o pogajanjih

Moskva, 15. maja. c. Ob 20.15 zvečer je zunanji minister Laval povabil k sebi vse častnike in jim prečital uradno sporočilo o razgovorih, ki jih je imel v Moskvi. Uradno sporočilo je zelo obsežno in obsega v bistvu sledeče stvari:

Obe vladi izjavljata, da je bila ob iskreni izmenjavi misli, ki je dosegala že meje prijateljstva, ugotovljena popolna istovetnost mišljenja med francosko in sovjetsko republiko, kako treba doseči njun cilj, ki je mir v sistemu kolektivne varnosti. Zato sklenitev pakta med sovjetsko Rusijo in Francijo ne sme preprečiti iskanja novih garancij, da bi se zboljšalo mednarodno mirovno razpoloženje. Zato obe vladi nasvetujeta, da se sklene regionalni vzhodni pakt in da se o tem takoj začne diplomatska pogajanja po običajnem potu, h katerim se povabijo Nemčija, sovjetska Rusija, Češkoslovaška in Poljska. Končno izjavljata obe vladi, da ne bosta pod nobenim pogojem dopustili, da bi se poslabšalo mednarodno stanje, dokler se ne bo trenutni mednarodni položaj popolnoma razjasnil. Zato je tem važnejša izjava voditelja sovjetske države Stalina, ki je francoskemu zunanjemu ministru ponovno izjavil, da popolnoma odobrava sedanjo francosko politiko oboroževanja v vsej tisti meri, ki je potrebna za varnost Francije.

Zanimiv komentar, ki ga Pertinax pošilja v Pariz

Moskva, 15. maja. c. Največja senzacija Lavalovega potovanja v Moskvo je vsekakor važna izjava Stalina, ki je bila sprejeta v besedilo uradnega sporočila, ki zaključuje Lavalov obisk v Moskvi. Nikdo ni pričakoval, da bo vrhovni poglavar komunizma na tako jassen način odobril politiko oboroževanja. V kratkem času je to sedaj že druga Stalinova izjava, v kateri Stalin v marsikaterem oziru popušča od pravoverne politike mednarodnega komunizma. Dopisnik »Echo de Paris« pravi, da je komunizem sedaj na dveh principih, ki sta se mu zdela doslej najbolj sveta. To je bil princip o zasebni lastnini in pa o boju proti militarističnemu imperializmu. Kar se tiče militarizma, je sedaj Stalin na področju mednarodne politike popolnoma zasavrjal politiko kominterne. Kar se pa tiče zasebne lastine, pa je Stalin

izvedel že toliko poskusov, da je jasno, da v tem oziru ne išče več rešitve v okviru pravovernega komunizma, ampak da stremi predvsem za tem, da normalizira ruski komunizem. Vsak drugi politik bi že zdavnaj padel, če bi si dovolil takšne skoke, kakor si jih dovoljuje Stalin. Isti dopisnik sporoča, da je računati s tem, da se bo kominterne tej Stalinovi politiki skušali upreti in da bodo nekateri inozemski komunisti gotovo poskusili, da rešijo sedež III. internacionale iz oportunistične Moskve.

Sedaj ima Stalin na čelu kominterne svojega zaupnika Manoilškega. Ta je sedaj sklical kongres kominterne, in sicer že za mesec junij. Ta naglica se more razumeti samo na ta način, da hoče Stalin prehiteti morebitne opozicionalce in na tem kongresu presentiti svet z enim svojih znanih govorov, katerim se je tako težko protiviti. Stalin lahko sedaj računa tudi na podporo francoske diplomacije, kateri je sedaj mnogo na tem ležeče, da ostane sedež kominterne v Moskvi. S tem se še ne sme reči, da bi francoska diplomacija podpirala komunizem, ampak hoče le vplivati tako, da politika komunizma ne bi bila več destruktivna, ampak vsaj toliko realna, kot je Stalinova v Rusiji.

Isti dopisnik sporoča, da bo Litvinov že v Zenevi na tem zasedanju, ki se začne 20. maja, podpisal s Češkoslovaško slično pogodbo, kot je bila podpisana med Francijo in Rusijo.

Protinemški teror v Ukrajini

Berlin, 15. maja. b. Tukaj vlada veliko razburjenje radi terorja proti Nemcem, ki se je pričel v Rusiji, posebno v Ukrajini. Razburjenje je tem večje, ker so že pričeli streljati kmete v okolici Odeše. Zvedeli smo, da so bili kmetje ustreljeni zato, ker so sprejeli hrano od mednarodnega katoliškega odbora, ki ima sedež na Dunaju in ki mu je pokrovitelj kardinal Innitzer. Ustreljeni kmetje so se nahajali v takem položaju, da so morali sprejeti pomoč, sicer bi bili ob življenje. Pričakuje se, da bosta nemška in avstrijska vlada protestirali, posebno radi preganjanja pastorejv, ki so bili ustreljeni.

Dunajska vremenska napoved. Nevarnost mrzov je minila. Vreme se bo postopoma zboljševalo.

Uspeh francoskih komunistov

Medtem, ko se g. Laval ves vzhlepi in očaran nad boljševisko kulturo spreha po Moskvi in se nad vse prisrčno rokuje s tovarišem Litvinovom, so mu pa pripravili komunisti na domačih francoskih tleh pripravili presenečenje, ki ga bo nekoliko manj vesel. Kajti uspeh francoskega komunizma pri sedanjih občinskih volitvah je izredno velik. Meščansko časopisje Pariza je vse iz sebe. Vrste se dolgi članki, ki v dovolj živih barvah slikajo porast elementov, ki so proti svobodi in demokraciji, ki imajo v svojem programu revolucijo, diktaturo in teror.

V Moskvi so imeli vzroka dovolj, da so Laval kar moč slovesno sprejeli. Saj je istočasno, ko se je on izkrcaval na kolodvoru, komunistična internacionala sprejemala izredno ugodne in vsele vesti iz Francije. In g. Laval je zastopnik vlade, ki se v glavnem opira na radikale, to je stranko, ki je s svojim šefom Herriotom storila največ, da je prišlo do »prijateljstva« med Francozi in boljševiski in ki je tudi glavni krivec, da se je komunizem v Franciji na tak način razmahnil, kakor je pokazal pri nedeljskih volitvah. Ko bi boljševiski bili bolj odkriti, kakor sicer so, bi mogli g. Lavalu namigniti, da bo posej lahko obudilo »komunizem na deluc kar v pariskih predmestjih, kjer so komunisti gospodarji nič manj kot 40 občin! Torej si bo celo dolgotrajna pota v Moskvo lahko prihranil.

Neprikrita radost, ki vlada v Moskvi in zlasti še v Berlinu radi nepričakovane komunistične zmage v Franciji, je kaj lahko umljiva. Komunizem bo po zadnjih uspehih okrepjen še drnjeje dvigal glavo. In Francija bo z notranjimi boji tako zelo zaposlena, da bo težko mogla osredotočiti vse svoje sile v obrambo zunanjih svojih interesov. Da so pri zadnjih volitvah povsod tudi socialisti pod Leonom Blumom pomagali komunistom in se z njimi v njihov prid vezali, je le znamenje, da je tudi francoski socializem že popolnoma gnil in dozorel za razpad. Marksove zastave v Franciji ne vihte več socialisti, ampak je prešla v roke komunizma.

Francoski komunizem bo posej še vse odločnejše lahko nastopal tudi radi tega, ker je oficijelna Francija postala zaveznik in velik prijatelj boljševiskov. Naj Moskva še tako slovesno objublja, da ne bo podpirala revolucionarnega gibanja III. internacionala, je čisto gotovo, da tudi v tem primeru ne bo držala besede. Pa tudi uradna Francija ne bo mogla nastopiti proti domačim revolucionarjem tako, kot bi morala, ako si bo hotela ohraniti prijateljstvo svojega boljševiskega zaveznika. Za francoski narod, tisti, kar ga stoji izven območja združene framasonerije in komunizma, pa vstaja daljnosežno vprašanje, ali naj se mirno pusti zaliti od boljševiske vala, ali pa naj v tej odločilni uri mobilizira svoje moralne sile proti grozeči nevarnosti. Toda, ako se meščanstvo ogorčuje nad vdorom komunizma prav pred vrata Pariza, naj nikar ne pozabi, da je to prvi otipljivi sad zaveznitva z Moskvo!

Nemogoče se je otresti vprašanja, kako je prišlo do tega, da je v Franciji naenkrat postal

komunizem tako velika sila. S samo gospodarsko krizo, ki je navadno vzrok socialnih prevratov, se vsega ne da razložiti, zlasti, ker je bila Francija od gospodarske stiske med vsemi evropskimi državami razmeroma še najbolje obvarovana. Vzroki so torej drugod. Predvsem ne smemo prezreti, da je cela desetletja komunizem sistematično pripravljalo levičarske stranke, to sta v prvi vrsti Herriotova radikalna stranka in pa socialisti pod vodstvom Leona Bluma. Ti dve stranki, ki sta v glavnem bazirali na meščanskem liberalizmu kljub vsem levičarskim geslom, sta v sedanjih menih časov, ko se brezdnejni liberalizem ruši na celi štiri, ostali brez idej in brez privlačnosti za mase, ki sta jih vedno levičarsko usmerjali. Njihote sta si v borbenem komunizmu vzgajili svojega dediča, kakor so pokazale že nedeljske občinske volitve.

Glavna zasluga za porast komunizma pa gre francoskemu lajicizmu in pa brezverski šoli. Od Waldeck-Rousseaujevih časov so pozitivno verni katoličani veljali za najhujše in edine sovražnike republike in domovine. Cim bolj je bil kdo radikalno in levičarsko usmerjen, boljši republikanec in patriot je bil. In tako je smel vsakdo v šolo, vsakdo je lahko vzgajal francosko mladino, samo katoliški duhovnik ni smel prestopiti šolskega praga. Lajicizem, vzgoja brez Boga, brez religije, brez krščanske morale je obhajala svoje triumpfe. Mladino so vzgajali v novi veri v »večno dobro človeštvo«, pitali so jo z znanimi framasonskimi humanističnimi frazami in etiko, ki ne pozna npravnosti, združene z moralno odgovornostjo pred Bogom, ampak se v praktičnem življenju navadno istoveti z najbolj odurnim materializmom. Učiteljstvo, kateremu je velikanska večina francoske mladine zaupana, je z 80% vključena v marksistični strokovni in kulturni organizaciji. Po idejnih smernicah, ki jih ta dobiva, vodi in vzgaja mladino. Ni čuda, ako so učilnice čisto semenišča marksizma in komunizma, naravno, da so šolski prostori postali središča komunistične propagande po celi državi. Očetje levičarske kartela, ki je 25 let neomejeno vladal Franciji in ima še danes odločilen vpliv na vodstvo državne politike, so z vso silo podpirali lajicizem in učiteljstvo, ki ga je vcepiljo v mase mladine, zlasti, ker je to učiteljstvo bilo med narodom za karteliste tudi najbolj izdatna in delovna politična pripraga. Danes je položaj seveda nekoliko drugačen, ker je šolo učiteljstvo v svojem levičarskem razvoju še korak dalje in prestopilo okrite v tabor komunizma, tako da politično ruši še večerajšnje svoje politične patrona. Celotni Herriot je pri nedeljskih volitvah komaj še obsejal na svojem županskem stoleu v Lyonu.

Posledice oficijelne politične nedoslednosti bodo vedno hujše. Ni mogoče eno in isto stvar z desnico blagoslovljati, z levico pa preklinjati. Ni mogoče vezati se s sovjetskimi komunizmom in mu dajati politično, finančno in celo vojaško oporo, ne da bi tako vrtočlva politika imela najusodnejše posledice tudi na domačih tleh.

Po smrti Priprave za pogreb končane

Varšava, 15. maja. Priprave za varšavske posmrtno svečanosti in za svečani pogreb maršala Pilsudskega se bližajo koncu. Mnogo uglednih umetnikov prostovoljno sodeluje s pomočjo študentov umetniške akademije pri dekoriranju katedrale in Belvederske palače. Iz Krakova je prispela impozantna srebrna krsta, ki bodo vanjo položili prvega poljskega maršala. Na krakovskem Wawelu so že izbrali mesto za poslednje bivališče maršala Pilsudskega. Maršalova krsta bo postavljena v kripi tik zraven krste kralja Jana Sobieskega, ki je leta 1683 rešil Dunaj pred tursko obsedo, krste kneza Jožefa Ponia-tovskega, ki je leta 1813 kot neusojeni poljski kralj in Napoleonov zaveznik padel v bitki pri Lipsku, in poljskega narodnega junaka Tadeja Koszeziuskega. Na željo, ki jo je maršal izrazil v svoji oporoki, bo žara z njegovim sroem postavljena v cerkev sv. Kazimirja v Wilnu, kjer počiva maršalova mati. Takisto na maršalovo poslednjo željo bodo njegove možgane izročili enemu izmed posebnih zavodov medicinske fakultete univerze v Wilnu za znanstvena dela.

Razen tujih delegacij, o katerih smo že poročali, se doznava, da pride v imenu britanske vojske maršal lord Cavan, bivši načelnik glavnega generalnega štaba in bivši prvi adjutant kralja Jurijka. Nemško delegacijo bo vodil ministrski predsednik general Göring, kot zastopnik voditelja rajha Hitlerja. Razen njega bosta v delegaciji še dva generala, eden kot zastopnik vojske, drugi pa kot zastopnik letalstva in neki admiral kot zastopnik mornarice.

Katoličani ob krsti maršala

Varšava, 15. maja. SE. V zvezi s smrtjo maršala Pilsudskega je katoliška tiskovna agencija razposlala sledeče uradno poročilo:

»Ob krsti velikega Poljaka pripogibajo glave neštete vrste naroda, da dajo poslednjo čast temu, ki je bil voditelj naroda v usodnih trenutkih in je položil temelje poljski državi. Pokojni maršal, ki je imel v novi Poljski vso politično moč v rokah, je spoštoval kulturno ostalino stare Poljske in je mnogo storil za medsebojno soglasje države in Cerkve. Poznanje kulturnega poslanstva Cerkve in prepričanje, da poljska trdnjava, postavljena na vhod, mora najti podporo in pomoč v največji moralni sili, ki je katolicizem. To so bili brez dvo-

ma tisti činitelji, ki se poleg tradicije, prinesene s družinskega doma, usmerjali velikega organizatorja nove države in so mu nalagali dolžnost, da spoštuje cerkvene pravice. O polnem razumevanju pokojnega maršala za cerkvene zadeve pričuna njegovo razmerje do konkordata. Maršal je položil veliko osebnega truda in dolge ure svojega dela, da je z zastopnikom katoliških škofov, škofom Szelaskijem, pripravil konkordat. V času, ko mu je še zdravje dopuščalo in se je maršal udeleževal širšega javnega življenja, smo ga videli v Varšavi na katoliškem shodu in prav tako v Vilni pri kronanju čudodelne slike Matere božje Ostrobranske. Pripogibajoč čela pred veličastvo smrti, upamo, da bo duša pokojnega maršala dobila zagovornika pri Materi božji Ostrobranski, katere častilec je bil Pilsudski vse svoje življenje.«

Na mrtvaškem odru drži maršal Pilsudski v svojih rokah rožni venec in podobico Matere božje Ostrobranske.

Proč od Nemčije?

London, 15. maja. SE. »News Chronicle« poroča, da bo »partija maršala Pilsudskega padla tudi njegova osebna politika s ozirom na Nemčijo in Rusijo. Treba je računati s tem, da se bodo odnosi med Poljsko in Nemčijo v bližnji bodočnosti močno ohladili. List pravi, da bo francoska diplomacija lahko v kratkem začela nova pogajanja za splošni evropski varnostni pakt in da bo pri Poljskih naletela na popolno razumevanje in podporo. Treba je namreč priznati, da poljske ljudstvo kot tako nemške politike ni odebravalo. Poljski narod je s simpatijami navezan na Francijo. Zveza s Francijo je dedščina davne zgodovine. Z odhodom maršala Pilsudskega, ki je v sled svoje osebne avtoritete mogel naložiti narodu sunanje politiko, ki je ta ni maral, so sedaj padle največje ovire, da se poljska sunanja politika vrne nazaj na stara izhrojena pota.

Zadušnica za Pilsudskim

Belgrad, 15. maja. m. Dne 18. t. m., na dan prenosa posmrtnih ostankov pokojnega maršala Pilsudskega iz Varšave v Krakov, so bo ob 11 v tukajšnji cerkvi Kristusa Kralja pel slovesni rekviem za pokoj njegove duše. Rekviem bo opravil tukajšnji papeški nuncij Pellegrinetti, prisostvovali pa mu bodo tudi zastopniki naših vojaških in civilnih oblasti, diplomatski zbor ter prijatelji poljskega naroda.

Pevski večer APZ v Belgradu

Belgrad, 15. maja. m. Za nocojšnji pevski večer Akademskog pevskega zbora je vladalo v belgradskih krogih, predvsem slovenskih, veliko zanimanje. Največja koncertna dvorana v Belgradu, Kolarčeva univerza, je bila polna skoro do poslednjega kotička, predvsem belgradskih Slovencev. Navzoči so bili tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti, med katerimi smo opazili prosvetnega ministra dr. Čirica in ministra za socialno politiko dr. Marušića ter diplomatski zbor. Vse, kar je bilo mogoče, je prišlo na ta koncert; od najvišjih uradnikov v ministrstvih in častnikov generalnega štaba do najbednejših, ki si natežejo služijo svoj kruh. Veliko je bilo števil naših slovenskih deklet. Na koncert so pripeljale svoje gojenke tudi častite sestre iz Zemuna.

Ob pol 9, za kateri čas je bil napovedan koncert, je vladalo v dvorani pravo praznično razpoloženje. Nastop naših mladih slovenskih fantov v pristnih gorenjskih srajcah je zbrano občinstvo pozdravilo z navdušenjem in ploskanjem. Istotako tudi zborovega artističnega vodjo Franceta Marolta. Za prvi pesmi Matije Tomca, »Napojnici«, si je mladi, po mnenju tukajšnjih strokovnjakov najboljški moski zbor osvojil srca vseh poslušalcev. Pravi vihar navdušenja je izbruhnil v dvorani že po prvi pesmi in to navdušenje se je od pesmi do pesmi stopnjevalo. Teško je reči, katera pesem je bila lepša. Vse so bile lepe, vse so odkrivala navzočim poslušalcem lepoto naše narodne pesmi, s katero je Akademski pevski zbor iz Ljubljane dosegel svoj veliki trijumf. Občinstvo je burno pozdravljalo tudi gdč. Anico Mezelovo, članico belgradske opere, ki je v Maroltovi pesmi »Pojdaj u Rute« pela alt solo.

Ko je pevski zbor odpel osem pesmi, je stopil na oder zastopnik Prvega belgradskega pevskega društva ter izročil Francetu Maroltu kovrčev venec. Zatem je pa zastopnica slovenskih deklet izročila odličnemu pevovodji šopek rdečih nageljev. Ob priliki, ko to poročamo, koncert, ki ga prenaša tudi radio, še traja.

Boj s tolovaji

Včeraj, v torek večer okoli 11 je srečala orožniška patrulja iz Starega Loga pri Kočevju na cesti blizu Šmuke večjo skupino nočnih po-potnikov, nekako 15 mož. Na poziv, odkod in kam gredo, so se vsi poskrili in iz grmovja začeli streljati na orožnike, ki so se tudi začeli braniti na isti način. Vendar se tolovaji niso upali spu-stiti se v daljši boj, ker so orožniki bli poklicat vaščane, naj pridejo s puškami na pomoč, ter so zbežali. Na mestu, kjer se je vršila nočna praska, so našli drugi dan nahrbtnik s klobasami in drugim živim, eno čepico, kakršno nosijo jetniki, eno flobertovko in par drugih predmetov.

Tolovaji so bržčas istovetni z nočnimi tatovi, ki so pred par dnevi vdrl pri knezu Auerspergu v Soteski. Zbežali so skoroda v obsežne gozdove Kočevskega Roga. Ojačene orožniške patrulje jih zasledujejo.

Nesreča v rudniku

Požarevac, 15. maja. m. Včeraj jutraj zarana se je pripetila v klenovaškem rudniku težka nesreča. Ponesrečil se je rudar Stefan Cvar, doma iz Sušja pri Kočevju. Pri razširitvi rova Sibirija je se odrgala večja plast premoga ter poškodovala Cvara na nogah. Cvara so ostali rudarji takoj prenesli v bolnišnico. Kljub težkim poškodbam po zdravniškem mnenju ni njegovo življenje v nevarnosti.

Novi zakonski predlogi

Belgrad, 15. maja. m. Kakor doznavamo iz notranjega ministrstva, se pripravljajo spremembe in dopolnitve zakona o kmetstkih in mestnih občinah. Dobro informirani krogi tudi zagotavljajo, da je v izgledu revizija uradniškega zakona.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno jasno, toplejše.

Politika v Lurdu?

Zadnje dni so v nekaterih narodno-socialističnih listih v Nemčiji izšli članki z gornjim naslovom. Pristrčni sprejem papeževke legata kardinala Pa-cellija od strani oficijelnih francoskih političnih krogov je izzval v Nemčiji najraznovrstnejše politične komentarje. V resnici je trdi težko, da ne bi kdo opazil zgovornega kontrasta, ki se zadnje čase kaže v odnosih med Parizom in Vatikanom ter Berlinom in Vatikanom.

Kardinal Pacelli in visoki cerkveni dostojanstveniki niso našli primernih besed, da bi izrazili globok vtis, ki so ga dobili od vsega, kar so videli in slišali na francoskih tleh: Veliko in spoštljivo pozornost, ki so jo jim izkazali zastopniki francoske vlade in druge krajevne oblasti; izrazi tople vdanosti naprav vs. Stolici, ki jo je kazalo domače prebivalstvo; mogočna manifestacija katoličnanov vsega sveta, med katerimi pa so vseeno prevladovali Francozi, za svetovni mir; vihar navdušenja, ki je sledil papeževim besedam po radiu in velikemu mirovnemu govoru kardinala. Razumljivo, da so dogodki v Lurdu izzvali tako v oficijelnih vatikan-skih krogih, kakor tudi po vsem svetu med katoličani najugodnejše komentarje.

Toda prav v istem času pa prihajajo iz Nemčije čisto drugačne vesti. Od predstavnikov države se stavljajo katoliški cerkvi vedno hujše zapreke. Skoraj ni dneva, ki ne bi s svojimi dogodki potrjeval te slutnje, da je nemški katolicizem sredi kulturnega boja. Ni dolgo, kar je bil po vsej Nemčiji znani msgr. Leffers obsojen na 18 mesecev ječe pod okoliščinami, ki še najbolj spominjajo na metode zloglasne črke v sov. Rusiji. Z ogorčenjem je svet brai tudi vest, na kako nečuden in škandalozen način so nemški fašisti postopali z mladino, ki se je vrnila v Nemčijo iz Rima, kjer je bila sprejeta pri papežu, kjer pa je istočasno, kakor svojo pripadnost h katoliški cerkvi spričala tudi svojo ljubezen do nemške domovine. Istočasno se je izvedelo za aretacijo Ildelfonza Herrweghena, benediktinskega opata iz Marije Laach, znanega liturgičnega pisatelja. Zaprlj so ga radi tega, ker je baje dal približaljšče bivšemu županu Kölna dr. Adenauerju, ki so mu nacisti stregli po življenju.

Vsa ta preganjanja pa so le poedini členi v verigi sistematičnih sovražnosti tudi od strani uradnih zastopnikov države. Več kot vse drugo, pove uzakojena ukinitve katoliškega tiska v državi. Nemški episkopat je odločno protestiral proti zakonski naredbi v imenu verske svobode, ki je z konkordatom od strani države Cerkvi priznana. Toda župnijski listi, ki so protest ponatiliš, so bili od policije zaplenjeni.

Ali bo Nemčiji proticerkvena politika tretjega cesarstva v korist? Ali bi ne bilo bolje, da bi se njeni voditelji okoristili z zgledom Francije, ki je pred nekaj desetletji tudi mislila, da si lahko privoščijo vojno stanje s katoliško cerkvijo, kamor je je gnala framasonerija, pa je po časovnem razdobju, ki smo mu vsi pričue, izmodrena krenila na drugo pot, ki ne bo samo častnejša za Francijo, ampak tudi koristnejša za njene državne interese. Toda, da ne posegamo v zgodovino. Pred nekaj dnevi je v Rimu zborovala mednarodna organizacija tekstilnih industrijcev, kjer je 350 delegatov zastopalo 19 držav. Zborovalci so zaprosili tudi za avdienco pri papežu, kjer je belgijski delegat Bras-seur v imenu zveze prebral spomenico, v kateri izjavljajo, da hoče zveza svoje delo usmeriti po socialnih smernicah okrožnice Quadragesimo anno. Na koncu je govornik izjavil, da po njih mnenju vsi narodi, ki jim je mar njih bodočnost, morajo tudi praktično priznavati prednost duhovnosti in duhovnih vrednot nad materializmom, ker bo to edina pot, ki naj pomaga človeštvu do boljše bodočnosti. Ali bi takšni glasovi mednarodnega foruma ne mogli biti tudi glasen opomin nasprotnikom krščanstva, ki je najpomembnejši voditelj duhovnosti?

Tako »politiko« kakor s Francozi v Lurdu, je Vatikan tudi z Nemčijo vedno pripravljen voditi.

Osebne vesti

Belgrad, 15. maja. AA. V tobačni tovarni v Ljubljani so povišani za višja nadzornika v 5. skup Franc Aleš in Janko Babnik; za višje monopolne nadzornike v 6. skup. Hugo Beltram, P. Vizjak, Pavle Lindner, Viktor Logar, Bernard Loik in Anton Petrovič.

Mussolini o Abesiniji

„900.000 mož zadostuje za našo varnost v Evropi“

Rim, 15. maja. AA. Agencija Stefani poroča: V govoru, ki ga je imel v senatu o položaju v vzhodni Afriki, je predsednik vlade Mussolini izjavil, da vprašanje italijansko-abesinskih odnosov ne spada samo na dnevni red Italije. Mnogo tega, kar je rečeno, ali kar stoji napisano, je dejal Mussolini, ni vredno, da bi omenjali, kaj šele, da bi tu v senatu zavračali. Energično pa je treba odbiti glasove, ki jih širijo neki krogi v inozemstvu. Sem-kaj spadajo predvsem poročila o francosko-angleški demarši v Rimu. Beseda »demarš« je sila neprijetna in bi je radi zleli nekaj izven naših mej. Resnica pa je, da do tega trenutka ni bilo nobene take demarše. Verjetno je, da zaradi sedanjih odnosov med Italijo, Francijo in Veliko Britanijo tudi v bodoče take demarše ne bo. Nobene potrebe namreč ni, da bi se tak diplomatski način dobilo od Italije ekspozice o njenem stališču, čeprav bi se to hotelo iz najčistejših prijateljskih in prisrčnih medsebojnih »agibov«. Medtem pa se je treba vsem tistim, ki skrbje po bratski za našo vojsko, četi, da bi jo morebitni spopad v vzhodni Afriki utegnili oslabiti, kar moči prisrčno zahvaliti. Tem skrbem in neprizadetim svetovalcem, ki smatrajo našo prisotnost v Evropi za nujno, odgovarjamo, da smo istega mnenja. Da bi mogli živeti v miru v Evropi, nam je potrebna popolna varnost v Afriki. Ker je Eritreja oddaljena od Rima 4000 km, Somalija pa še mnogo več, mora biti vlada previdna. Po drugi strani pa je treba povdariti, da je število delavstva, ki je odšlo v vzhodno Afriko, morda večje od števila vojakov. Moram pa takoj jasno in svečano pristaviti in izjaviti, da bomo po potrebi poslali vse naše vojake, pri tem ne bo smel nihče nastopiti kot nestrpni sodnik, da sodi o značaju in obsegu naših varnostnih ukrepov. Nihče, razen Italije, ne more biti v tej kočljivi stvari sodnik, kajti Italija v svoji dramatični in krvavi zgodovini ni pozabila izkušnje, ki jo je že enkrat doživela. Raje

bi videl, da se mi očitajo nedostatki glede varnosti naših kolonij in življenja naših vojakov doma in onstran morja.

Kar se tiče diplomatskega razvoja tega spora, ve ves svet, da nismo odklonili razgovorov s predstavniki abesinske vlade in da smo nedavno tega prosili v Addis-Abebi, naj tudi Abesinija daloči svoje predstavnike v odbor za pomiritev. Naša dolžnost pa nam ne dovoljuje, da bi se vdajali prevaram, ker vemo, da je Abesinija segla po neverjetni oborožitvi in izdala priprave za mobilizacijo. V Addis-Abebi, zlasti med manjšimi poglavarji, vlada tako stanje duhov, ki preprečuje vsak sporazum z Italijo.

Kar tiče Evrope, in žalostnih možnosti, ki bi se lahko dogodile, želim pred senatom vnovič povdariti, da bomo obdržali pod zastavami letnike 1911, 1913, in 1914 in kot rezervno letnik 1912 vse dotlej, dokler bo to potrebno. Smatram, da zadošča 900.000 vojakov za našo varnost. Mobilizirani vojaki so izvrstno opremljeni in je njihova morala sijajna. Zato lahko brez pretiravanja rečemo, da so izredni. Vrh tu go so naše najmodernejše tvornice opremlje našo vojsko s potrebnim orožjem, ker ne prikrivam, da je naša vojna industrija delala zadnje mesece s polno paro.

Opirajoč se na našo vojsko, mornarico in letalstvo, hočemo nadaljevati politiko iskrenega in potrebnega sodelovanja z vsemi evropskimi, velikimi in malimi, sosednjimi in oddaljenimi državami, da ustvarimo tako ravnovesja in sporazume, brez katerih bi svet in evropska celina strngolavila v ponor. Naša vojaška pripravljenost, ki smo ji posvetili svojo skrb, ne bo nikogar ogrožala, marveč bo le okrepila mir.

Mussolini je končal svoj govor z besedami, da deli ta njegova izvajanja tudi senat. Senatorji so Mussoliniju priredili impozantne manifestacije.

Dvoboj Japonska-Amerika

Zaenkrat manevri Bombna letala nad Tihim morjem bodo odločevala

Washington, 15. maja. SE. »United Press« objavlja zanimive podatke o velikih mornariških vajah na Tihem morju. Manevri ameriške mornarice so se začeli s 1. majem in bodo najbrže trajali do srede junija. S 1. julijem pa začnejo mornariške vaje japonskega brodogoj in bodo trajale tudi do srede avgusta. Obe brodogoj bosta imeli večje na bojnih poljih, ki ležita drugo ob drugem. Zdi se, da bi si bili Amerika in Japonska razdelili Tih ocean v dve polovici, ki si jih vsaka lasti en del. Pre-rezna četa med japonskim in ameriškim delom morja gre nekoliko zapadno od Havajskih otokov čez otočje »Midway« (srednja pot). Obe brodogoj močilita o manevrih in njihovem podrobnostnem načrtu. Toda zdi se, da hočeta obe brodogoj v prvi vrsti preizkusiti moč pomorskega letalstva. V zadnjih letih je pomen letalstva tako narasel, da je postalo za bodočo vojno med Ameriko in Japonsko odločilnega pomena. Velika preokceancska prometna črta, ki pelje iz ameriške Kalifornije mimo Havajskih otokov in Filipinov na kitajsko obalo, danes nikakor ni več varna. Na zapadu jo lahko ogrožajo japonska letala, ki imajo svoja opirališča na malih severnih otokih, na vzhodu pa je pod oblastjo ameriških letal, ki imajo svoja opirališča na malih tihomorskih otokih. Iz tega sledi, da lahko japonska ali ameriška letala s svojih oddaljenih opiralšč mirno napadejo nasprotna bro-

dovja in jih uničijo, predno se posegla v boj. Pred vojno ni bilo ničesar braniti v Tihem oceanu. Brodogoj so se po njem svobodno kretala. Danes je to drugače. Zato sta obe, Japonska in Amerika sklenili, da bosta, Amerika svoje Aleute in Alasko, Japonska pa svoje Kurile in otok Sahalin utrdili za letalska opirališča. Kolikor je znano, se udeležuje ameriških manevrov okrog 500 pomorskih velikih letal, ki bodo imela nalogo izvršiti izvide in napade na velike razdalje in v najhujših vremenskih neprilikah, ker hoče Amerika vedeti, koliko se sploh more zanašati na svoja letala. Tudi na japonski strani se bo manevrov udeležilo okrog 400 velikih pomorskih bombnikov, ki bodo imela svoja opirališča na japonskih otokih Hokkaido, Amori in Ominato. Najnovčje iz poteka ameriških manevrov je polet 40 velikih ameriških bombnikov iz Kalifornije na Midway otočje, oddaljeno 2110 km od ameriške obale. Z vodstvom manevrov je to brodogoj zvezano samo s šifriranimi radiobrojavami. Bržkone je njegova naloga »brantiti Midway otočje od sovražnega napada kakor tudi odbiti napad sovražnega letalstva«. Istočasno pa se nahaja drugo letalsko brodogoj v Dutch Harbourju na Alaski, ki ima nalogo, da od tam »napada ameriško bojno in letalsko brodogoj na Midway otočje«. »United Press« pristavlja, da mora biti človeka strah pred temi pripravami za boj za last Tihoga morja.